

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра економічної теорії та підприємництва

Беліков С.Б.
2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 9 МІКРОЕКОНОМІКА

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма: «Міжнародний бізнес»

Інститут, факультет: економіко-гуманітарний інститут
гуманітарний факультет

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Мікроекономіка» для здобувачів вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма «Міжнародний бізнес». –, 27” серпня 2020 року – 16 с.

Розробники: Губарь О.В., к.е.н., доцент

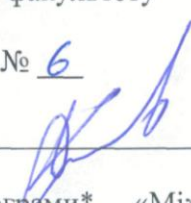
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Економічної теорії та підприємництва

Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

Завідувач кафедри Економічної теорії та підприємництва (О.В. Губарь)
«27» 08 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією гуманітарного факультету

Протокол від «10» 06 2020 року № 6

«10» 06 2020 року Голова (М.В. Дедков)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми* «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

«10» 06 2020 року Керівник групи (І.О. Лазнева)

*Якщо дисципліна викладається невідпусковою кафедрою

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	
		денна	заочна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини» Освітня програма: «Міжнародний бізнес»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	
Загальна кількість годин: денне - 120 заочне - 120	Освітній ступінь бакалавр	Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи студента – 76		Лекції	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		76 год.	112 год.
		Індивідуальні завдання:	
		0 год.	Контр. роб.
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36,7%

для заочної форми навчання – 63,3%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Доцільність вивчення курсу «Мікроекономіка» зумовлена її приналежністю до фундаментальних загальноекономічних наук, що формують фаховий світогляд майбутніх економістів-міжнародників. Ефективний розвиток міжнародних економічних відносин потребує від фахівців чіткого розуміння механізму взаємодії всіх базових суб'єктів ринку, функціонування ринків факторів виробництва, побудови стратегії поведінки виробника в залежності від ступеня конкуренції на ринку готової продукції, прогнозування ланцюга причинно-наслідкових зв'язків в міжнародній економіці з метою визначення очікуваних результатів рішень, що приймаються на рівні мікросистем. Саме мікроекономіка вивчає поведінку та механізм прийняття рішень окремими економічними суб'єктами – мікросистемами, що прагнуть досягти мети за наявних обмежених ресурсів, котрі можливо застосувати альтернативно. Оволодіння курсом повинно виробити у студентів навички практичного використання мікроекономічного аналізу в процесі прийняття управлінських рішень в сфері міжнародних економічних відносин. Набуті знання мають стати складовою загальної культури спеціаліста.

Вивчення курсу «Мікроекономіка» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань з курсу «Економічна теорія», «Філософія». Отримані знання в подальшому стануть теоретичною базою для опанування таких дисциплін, як «Макроекономіка», «Історія міжнародних економічних відносин», «Міжнародні економічні відносини», «Економіка бізнес-структур», «Міжнародна торгівля», «Основи зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародна інвестиційна діяльність».

Мета: формування ринково-орієнтовного економічного світогляду учасника суспільного виробництва через оволодіння універсальним інструментарієм прийняття рішень мікросистемами (підприємство, галузь, домогосподарство, ринок) у різних ринкових ситуаціях з метою теоретичного і практичного обґрунтування управлінських рішень у галузі міжнародних економічних відносин.

Завдання:

- знати теоретичні основи функціонування суб'єктів ринку в умовах обмеженості ресурсів в різних ринкових структурах;
- розвинути техніку ринкового економічного мислення;
- навчити використовувати теоретичний інструментарій мікроекономіки у дослідженні та прогнозуванні економічної поведінки суб'єктів господарювання;
- навчити самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки, пов'язані з обґрунтуванням раціональної поведінки суб'єктів мікросистеми.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 04. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 07. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 09. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародного бізнесу з урахуванням його основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема.

СК 03. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу та моделей економічного розвитку.

СК 04. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК 06. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 08. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Очікувані програмні результати навчання:

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

РН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку, суб'єктів міжнародного бізнесу та стратегії їх поведінки.

РН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

РН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

РН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

РН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

РН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Теорія взаємодії виробника та споживача*

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Альтернативні витрати та альтернативна вартість. Предмет мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Сучасний інструментарій мікроекономічного аналізу. Взаємозв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами.

Тема 2. Теорія граничної корисності й поведінка споживача

Корисність в економічній теорії: поняття, проблеми виміру. Потреби, їх види, структура. Функція корисності. Сукупна та гранична корисність: вимірювання та графічне зображення. Постулати теорії споживчого вибору. Визначення ціни товару на основі граничної корисності. Сукупна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Перший та другий закони Госсена. Оптимальне споживання одного блага. Гранична корисність та крива попиту. Бюджетні обмеження і можливості споживання. Правило максимізації корисності. Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Фактор часу і споживчий вибір.

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача

Криві байдужості, їх властивості. Гранична норма заміщення благ. Зона ефективного заміщення. Обмеження та виключення. Бюджетна лінія, її формула та графічне зображення. Ламана бюджетна лінія. Зсув бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача на розташування бюджетної лінії та процес споживання. Рівновага (оптимум) споживача з точки зору ординалістської теорії поведінки споживача. Економічне обґрунтування та графічне зображення оптимуму споживача як моделі раціонального споживчого вибору.

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

Реакція споживача на зміни доходу та ціни. Залежність поведінки споживача від його доходу. Лінія "дохід – споживання" та побудова кривих Енгеля. Закони Енгеля. Побудова лінії "дохід – споживання". "Лінія життя" для різних верст населення та різних вікових груп. Лінія "ціна – споживання" та побудова кривої індивідуального попиту. Фактори впливу на вибір споживача. Утворення "надлишку споживача" в результаті перевищення корисності товарів над ціною. Приріст "надлишку споживача" як показник зміни його добробуту. Основні фактори впливу на вибір споживача. Ефект доходу і ефект заміщення. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на складові: ефект доходу та ефект заміщення – основні підходи за Слуцьким та Хіксом. Парадокс Гіффена.

Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємовідносини

Попит і закон попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Графічне відображення закону пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції. Стійкість ринкової рівноваги. Павутиноподібна динамічна модель досягнення рівноваги. Наслідки державного втручання у ринкову рівновагу. Еластичність попиту, фактори, які на неї впливають. Види еластичності попиту: за ціною (пряма), за доходом та перехресна еластичність. Дугова та точкова еластичність. Еластичність пропозиції, фактори, що на неї впливають. Практичне значення теорії еластичності попиту та пропозиції.

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

Місце та роль підприємства у ринковій системі. Виробництво та фактори виробництва. Сутність та структура факторів виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт. Загальний та середній дохід. Прибуток як кінцевий результат

діяльності підприємства. Оптимальне співвідношення ресурсів. Економічна та технологічна ефективність виробництва. Мікроекономічна модель підприємства. Поняття виробничої функції. Види виробничих функцій. Екстенсивне та інтенсивне виробництво. Короткостроковий та довгостроковий періоди у діяльності підприємства. Виробництво з одним та двома змінними факторами виробництва. Закон спадної граничної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва.

Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Особливості виробничої функції на довгостроковому інтервалі. Виробництво з одним та двома змінними факторами виробництва. Ізокванта. Карта ізоквант. Зона технологічного заміщення. Гранична норма технологічного заміщення. Ізокоста: сутність, графічне та алгебраїчне зображення. Оптимум товаровиробника та його графічна інтерпретація. Виробництво у довгостроковому періоді. Поняття ефекту масштабу. Постійна, зростаюча та спадна віддача від масштабу. Крива "Шлях розвитку". Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 8. Витрати виробництва

Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати. Граничні доходи. Правило максимізації прибутку. Рівновага фірми у короткостроковому періоді. Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Ефект масштабу виробництва: сутність, типи, практичне значення. Пропозиція галузі. Крива пропозиції галузі з постійними та зростаючими витратами.

Змістовий модуль 2.

Теорія ринкових структур та ринків факторів виробництва

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Види конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми, яка діє в умовах досконалої конкуренції. Визначення поведінки фірми в короткостроковому періоді. Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків. Пропозиція фірми у короткостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Переваги та недоліки досконалої конкуренції.

Тема 10. Монопольний ринок

Характерні риси та особливості існування ринку чистої монополії. Основні види монополій. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Правила максимізації прибутку і мінімізації збитків. Визначення монопольної ціни. Стратегії монополістичного ціноутворення. Цінова дискримінація: поняття, умови та види. Монополія і монопольна влада. Показники монопольної влади. Обмеження монопольної влади. Необхідність державного регулювання монополії. Рівновага фірми монополіста в довгостроковому періоді. Економічні наслідки монополізації галузі. Переваги та недоліки діяльності фірми-монополіста. Антимонopolна політика.

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Основні ознаки олігополістичного ринку. Види олігополій: чиста та диференційована. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Лідерство в цінах. Цінова конкуренція. Модель дуополії Курно: договірна й конкурентна рівновага.

Олігополія з погляду теорії ігор. Цінові війни. Картельні союзи. Умови та чинники формування картелю. Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії. Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Ефективність монополістичної конкуренції. Надлишкові

потужності. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів. Реклама, її роль у формуванні попиту.

Тема 12. Загальна характеристика факторних ринків

Пропозиція факторів виробництва. Попит на ресурси, як похідний. Оптимальне співвідношення ресурсів. Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найманої праці. Пропозиція праці для окремого робітника. Диференціація ставок заробітної плати. Роль профспілок. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили.

Капітал як ресурс тривалого використання. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу. Інвестиції, їх види. Вплив процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємств. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді. Міжчасове бюджетне обмеження, міжчасова рівновага.

Земля як фактор виробництва. Ринок землі: попит та пропозиція. Економічна і земельна рента. Ціна землі. Орендна плата.

Змістовий модуль 3.

Загальна рівновага та інституціональне забезпечення ефективного функціонування ринку

Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

Взаємозв'язок та взаємозалежність загальної економічної рівноваги та рівноваги на мікрорівні. Крива контрактів. Ефективність за Парето. Ефективність та справедливість. Рівень та якість життя: сутність, показники. Добробут: сутність, критерії, показники. Коробка Еджуорта.

Нерівність доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джинні. Перерозподіл доходів. Вплив податків на загальну економічну рівновагу. Квазіоптимум.

Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Сутність економічних інститутів, їх види та роль у ринковій системі. Власність як економічна та юридична категорія.

Зовнішні ефекти. Позитивні та негативні екстерналії. Приватний сектор та зовнішні ефекти. Поняття трансакційних витрат, їх види. Теорема Коуза. Приватне вирішення проблеми зовнішніх ефектів. "Провали" (фіаско) ринку. Корегування фіаско ринку.

Суспільні блага: види та властивості. Приватні та суспільні блага. Проблема "безбілетника" та забезпечення суспільними благами. Суспільний вибір. Роль та функції держави у ринковій економіці.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	практ.	лаб.	інд.	с.р.		лекції	практ.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Теорія взаємодії виробника та споживача												
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	8	2	1	-	-	5	8,4	0,3	0,1	-	-	8
Тема 2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача	8	2	1	-	-	5	8,4	0,3	0,1	-	-	8

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача	8	2	1	-	-	5	8,4	0,3	0,1	-	-	8
Тема 4. Аналіз поведінки споживача	9	2	1	-	-	6	8,8	0,6	0,2	-	-	8
Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія	9	2	1	-	-	6	8,7	0,5	0,2	-	-	8
Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	9	2	1	-	-	6	8,6	0,5	0,1	-	-	8
Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	9	2	1	-	-	6	8,7	0,5	0,2	-	-	8
Тема 8. Витрати виробництва	8	2	1	-	-	5	8,4	0,3	0,1	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	68	16	8	-	-	44	68,4	3,3	1,1	-	-	64
Модуль 2												
Змістовий модуль 2												
Теорія ринкових структур та ринків факторів виробництва												
Тема 9. Ринок досконалої конкуренції	8	2	1	-	-	5	8,4	0,3	0,1	-	-	8
Тема 10. Монопольний ринок	8	2	1	-	-	5	8,4	0,3	0,1	-	-	8
Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція	9	4	1	-	-	4	8,8	0,6	0,2	-	-	8
Тема 12. Ринок факторів виробництва	9	2	1	-	-	6	8,7	0,5	0,2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	34	10	4	-	-	20	34,3	1,7	0,6	-	-	32
Змістовий модуль 3												
Загальна рівновага та інституціональне забезпечення ефективного функціонування ринку												
Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	9	2	1	-	-	6	8,6	0,5	0,1	-	-	8
Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства	9	2	1	-	-	6	8,7	0,5	0,2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 3	18	4	2	-	-	12	17,3	1	0,3	-	-	16
Усього годин	120	30	14	-	-	76	120	6	2	-	-	112

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.	
		денна	заочна
1	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	1	0,1
2	Тема 2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача	1	0,2
3	Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача	1	0,1
4	Тема 4. Аналіз поведінки споживача	1	0,1
5	Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія	1	0,2
6	Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	1	0,1
7	Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	1	0,1

8	Тема 8. Витрати виробництва	1	0,2
9	Тема 9. Ринок досконалої конкуренції	1	0,1
10	Тема 10. Монопольний ринок	1	0,2
11	Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція	1	0,2
12	Тема 12. Ринок факторів виробництва	1	0,2
13	Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	1	0,1
14	Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства	1	0,1
	Разом	14	2

6. Теми практичних занять

Не передбачені навчальним планом

7. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 65 % (78 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

№ з/п	Назва теми	К-сть год	
		денна	заочна
1	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	5	8
2	Тема 2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача	6	8
3	Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача	6	8
4	Тема 4. Аналіз поведінки споживача	6	8
5	Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія	6	8
6	Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	5	8
7	Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	5	8
8	Тема 8. Витрати виробництва	5	8
9	Тема 9. Ринок досконалої конкуренції	5	8
10	Тема 10. Монопольний ринок	6	8
11	Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція	5	8
12	Тема 12. Ринок факторів виробництва	5	8
13	Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	6	8
14	Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства	5	8
	Разом	76	112

9. Перелік індивідуальних завдань

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота згідно методичних вказівок щодо виконання контрольної роботи.

10. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, сценаріїв.

Під час викладання лекційного курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – оповідна, описова форма розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття явищ і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки).

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань з використанням коучінгових методів (модель GROW, модель аналізу проблемних ситуацій S.C.O.R.E., «світове кафе» тощо;
- практична робота – використання набутих знань при розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – розкладання цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;

Під час самостійної роботи:

- робота в бібліотеці;
- робота в Інтернет.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
РН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності (СК 16)
РН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародного бізнесу та моделей економічного розвитку (СК 3) Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу різного рівня та налагоджувати

	комунікації між ними. (СК 8)
РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності (СК 16)
РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.	Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі (СК 6)
РН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку, суб'єктів міжнародного бізнесу та стратегії їх поведінки.	Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародного бізнесу з урахуванням його основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема (СК 2) Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародного бізнесу (СК 3) Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу різного рівня та налагоджувати комунікації між ними (СК 8)
РН 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.	Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях (СК 4) .
РН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.	Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі (СК 6) .
РН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу різного рівня та налагоджувати комунікації між ними (СК 8) .
РН 18. Досліджувати економічні явища та	Здатність використовувати базові категорії

процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародного бізнесу з урахуванням його основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема (СК 2) . Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків (СК 11) .
РН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності (СК 16)

12. Засоби оцінювання

Контроль знань студентів з дисципліни «Мікроекономіка» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курсу дисципліни «Мікроекономіка» поділяється на 3 основні змістові модулі, у межах яких розподілені теми.

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, контрольні заходи включають (згідно Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка»*) є:

- **поточний контроль**, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів). Проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;
- проведення поточного тестування;
- проведення письмової контрольної роботи;
- експрес-опитування.

- **рубіжний контроль**, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля (див. таблицю);

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
тестування рубіжного контролю	5	25
задачі рубіжного контролю	25	50
завдання, тести, розв'язок задач за поточним оцінюванням	25	25
Підсумок	x	100

- **підсумковий/семестровий контроль**, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий модулі.

Іспит проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором студента та містить: теоретичне питання, задачу.

* Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка» / Укладачі: С.Б. Беліков та ін. Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ, НУ «Запорізька політехніка». 2019. 18 с.

13. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Мікроекономіка» включає в себе поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводитися ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології питання;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Письмова контрольна робота проводиться на кожному практичному занятті та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю враховуючи наступні види робіт: аудиторна під час лекційних та практичних занять, самостійна у вигляді опрацювання питань з тем, які не висвітлюються безпосередньо на лекціях та винесені на самостійне вивчення, результати тестування під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85 – 89	B	добре	

75 – 84	C	задовільно	
70 – 74	D		
60 – 69	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

** Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**/ Укладачі: В.Г. Прушківський, С.Т. Яримбаш, В.Л. Грешта, А.В. Пархоменко, С.І. Шило, О.О. Каплієнко, О.В. Коваленко, О.В. Лапкіна, П.В. Сахно, О.М. Стеценко, Н.Л. Ніколаєва, О.В. Савельєва, Л.М. Шило, О.В. Шепель, О.С. Калюжна, Є.О. Фасоль. - Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ НУ «Запорізька політехніка». 2019. 59 с.

14. Навчально-методичне забезпечення

1. Презентації та аудіо записи за лекційними темами курсу (доступні в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>).
2. Конспект лекцій з дисципліни “Мікроекономіка” для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини” / Укл.: доц. О.В. Губарь. – Запоріжжя: НУ «Запорізька Політехніка», 2019.
3. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни “Мікроекономіка” для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»/ Укл.: доц. О.В. Губарь. – НУ «Запорізька політехніка», 2019.
4. Методичні рекомендації та завдання до виконання контрольної роботи з курсу «Мікроекономіка» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» студентів заочної форми навчання галузі знань «Управління та адміністрування», спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 292 «Міжнародні економічні відносини» / Укл.: доц. О.В. Губарь. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 72с.
5. Комплект завдань для проведення поточного контролю.
6. Комплект завдань для підсумкового контролю.

15. Рекомендована література

Базова

1. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: підручник: У 2-х кн. – Кн. 2: Мікроекономіка / за ред. С.М. Панчишина. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: «Знання». – 2014. – 390 с.
2. Базилінська О. Я. Мікроекономіка: навч. посібник для студ. / О. Я. Базилінська, О. В. Мініна ; за ред. О. Я. Базилінської. – 3-є вид., перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 348 с.
3. Базилевич В.Д. Мікроекономіка : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 679 с.
4. Попов О. Є. Мікроекономіка : навчально-практичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / О. Є. Попов, В. І. Отенко, І. М. Колесніченко та ін.; за заг. ред. О. Є. Попова. – Х. : Вид.ХНЕУ, 2013. – 336 с.

Додаткова

5. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг курс: Навч. посіб./А. Є. Ачкасов, І. А. Островський, С. Б. Тимофієва. – Харків.: ХНАМГ. 2012. – 247 с.
6. Базилевич В. Д. Мікроекономіка: Практикум: Навч. посіб. /В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. [За ред. В. Д. Базилевича]. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 491 с.
7. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 688 с.
8. Косік А. Ф. Мікроекономіка. Практикум: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтовська. – 3-ге вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2017. – 420 с.
9. Мікроекономіка : Підручник / [А. П. Наливайко, Л. А. Азьмук, П. Г. Банщиків та ін.] ; за наук. ред. А. П. Наливайка. – К.: КНЕУ, 2011. – 446 с.
10. Петрушенко Ю.М. Мікроекономіка. Теорія та приклади розв’язання задач. – К.: «Університетська книга». – 2014. – 320 с.
11. Поплавська Ж.В. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської економіки. Навчальний посібник / Ж.В. Поплавська, О.Й. Криса. – К.: «Алерта», - 2017. – 270 с.
12. Тарасевич В.М. Економічна теорія. Мікроекономіка/ К.: «Знання», 2012.- 134 с.
13. Уфимцева О. Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій: Підручник. /О. Ю. Уфимцева. – Дніпропетровськ.: ПДАБА, – 2012. – 174 с
14. Microeconomics / Campbell R. McConnell [et. al.] 12th Canadian ed. McGraw - Hill Ryerson., 2010, 424 p.
15. Microeconomics / Paul Krugman, Robin Wells. 5th ed. - Worth Publishers, 2017, 688 p.
16. Principles of Microeconomics/ N. Gregory Mankiw. 8th ed. - Cengage Learning, 2017, 528 p.
17. Microeconomics/ D. Besanko, R. Braeutigam. 5th ed. – Wiley, 2013, 816 p.
18. Microeconomics/ R. Pindyck, D. Rubinfeld. 9th Ed. – Pearson, 2017, 784 p.

16. Інформаційні ресурси

19. Антимонопольний комітет України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/index>.
20. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
21. Міністерство доходів і зборів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/ru/>.
22. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
23. Статистика України : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
24. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
25. Освітній портал Coursera [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coursera.org/learn/microeconomics>